

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 304/2012-48

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 7. júna 2012 predbežne prerokoval sťažnosť Ing. J. J., S., zastúpeného M. a spol., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. M., ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 20 ods. 1, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 256/2010 a jeho uznesením z 27. júla 2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ing. J. J. o d m i e t a z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 19. októbra 2011 doručená sťažnosť Ing. J. J., S. (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného M. a spol., s. r. o., B., konajúcou prostredníctvom konateľa a advokáta JUDr. M. M., ktorou namieta porušenie svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) postupom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 256/2010 (ďalej aj „napadnuté konanie“) a jeho uznesením z 27. júla 2011 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Okresný súd Bratislava I (konajúc ako súd prvého stupňa) zamietol (v celom rozsahu) žalobu sťažovateľa, ktorou sa dožadoval voči A. p. – A., a. s. (ďalej aj ako „odporca“) zaplataenia čiastky 2 851,22 EUR s prísl. a o trovách konaniach rozhodol tak, že na ich úhradu zaviazal sťažovateľa.

Krajský súd v Bratislave (konajúc ako súd odvolací) rozhodol o odvolaní sťažovateľa tak, že rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu potvrdil (Rozsudok Krajského súdu v B., spis. zn. 12 Co 14/2009 zo dňa 29. 06. 2010). Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd napadnutým uznesením.

Podľa názoru sťažovateľa Najvyšší súd SR rozhodol na podklade záverov, ktoré sú arbitrárne a zjavne neopodstatnené a zároveň nimi neboli chránené označené základné práva a slobody, ktoré mali byť chránené v rámci všeobecného súdnictva.

A keďže podľa nášho presvedčenia Najvyšší súd SR ako „primárny ochranca práva“ (ktorý je prvotne povolaný, ale aj zodpovedný za ochranu a dodržiavania základných ľudských práv a slobôd) zlyhal v oblasti ochrany subjektívnych práv sťažovateľa (ktorý má v danom prípade aj ústavný rozmer), a to vydaním rozhodnutia, ktoré vykazuje znaky maximálnej miery arbitrárnosti a svojvôle, a ktoré nemá legitímny základ, a súčasne nim boli porušené aj základné práva sťažovateľa, tak tieto okolnosti zakladajú ingerenciu ústavného súdu v danej právnej veci.

Sťažovateľ v súlade s ustanovením § 50 ods. 1 písm. a) cit. zák. má za to, že Najvyšší súd SR vydaním napadnutého rozhodnutia ako aj konaním, ktoré mu predchádzalo porušil

jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len ako „Dohovor“), právo na rovnosť účastníkov podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a právo vlastníť majetok podľa čl. 20 Ústavy SR ako aj čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd.

A. Právo na prístup k súdu, právo na kontradiktórne súdne konanie a právo na rovnosť účastníkov v konaní

Sťažovateľ namieta, že napadnutým rozhodnutím došlo k porušeniu jeho práva na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojení s čl. 6 ods. 1 Dohovoru ako i k porušeniu práva na kontradiktórne súdne konanie podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy SR v spojitosti s čl. 6 ods. 1 Dohovoru a práva na odôvodnenie rozsudku podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR v spojitosti s čl. 6 ods. 1 Dohovoru ako i práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

A.1/ Nedoručenie vyjadrenia odporcu k dovolaniu sťažovateľa

Sťažovateľ v dovolacom konaní podal dovolanie, ku ktorému sa písomne vyjadril odporca. Táto skutočnosť jasne vyplýva z napadnutého uznesenia.

V dovolacom konaní nebolo nariadené dovolacie pojednávanie, a dovolací súd vyjadrenie odporcu k dovolaniu sťažovateľa ani nedoručil sťažovateľovi na vyjadrenie. Bolo mu teda znemožnené reagovať na právnu argumentáciu, ktorú uviedol odporca v dovolacom konaní. Postupom dovolacieho súdu bol sťažovateľ ukrátený na svojich procesných právach, a tým mu bola odňatá možnosť konať pred súdom.

V uvedenom postupe vidíme porušenie práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd, ako i porušenie čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, a to porušením práva na kontradiktórne súdne konanie.

Podstata kontradiktórneho súdneho procesu sa zakladá na tom, že súd nemôže rozhodnúť o tom, čo by nebolo predmetom diskusie.

Dávame do pozornosti aj najnovšie rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej aj ako „ESLP“) Hudáková a ostatní proti Slovensku, číslo 23083/05 zo dňa 27. 04. 2010, v ktorom ESLP konštatoval porušení článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd (ďalej aj ako „Dohovor“) v prípade, v ktorom Najvyšší súd Slovenskej republiky konajúc ako súd dovolací nedoručil na vyjadrenie stanovisko

k dovolaniu sťažovateľov, v čom ESLP videl porušenie práva na kontradiktórne súdne konanie.

S ohľadom na uvedené skutočnosti máme preto (bez akýchkoľvek pochybností) za to, že dovolací súd porušil právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konania podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, keďže vo veci nie je sporné, že:

a/ odporca sa vyjadril k dovolaniu sťažovateľa s cieľom ovplyvniť rozhodnutie dovolacieho súdu,

b/ dovolací súd (ani odporca nezaslal toto vyjadrenie sťažovateľovi na vedomie, aby sťažovateľ mohol pred vydaním rozhodnutia na toto rozhodnutie primeraným spôsobom reagovať (o existencii tohto stanoviska sťažovateľ nemal žiadnu vedomosť)).

V uvedenom postupe vidíme aj porušenie práva na rovnosť v súdnom konaní podľa čl. 47 ods. 3 Ústavy SR ako i čl. 6 ods. 1 Dohovoru, keďže protistrana disponovala svojim vyjadrením, ktorým sťažovateľka nedisponovala (citované Rozhodnutie Hudáková a ostatní proti Slovensku, bod 30).

A.2/ Porušenie práva na odôvodnenie rozsudku

Okresný súd i krajský súd a nakoniec aj Najvyšší súd SR sa v konaní nestotožnili s argumentáciou sťažovateľa, pričom však svoje stanoviská uvedené v rozhodnutiach riadne a presvedčivo neodôvodnili.

Dovolací súd (a najmä nižšie súdy) sa nevysporiadali s tým, kedy vznikla poisťná zmluva. Sťažovateľ totiž tvrdil to, že zmluva nevznikla, nižšie súdy však neuviedli, akceptáciou akej oferty vznikla zmluva (t. j. to, kto bol oferentom a kto túto ofertu akceptoval).

Takéto odôvodnenie je nielen nepostačujúce a veľmi všeobecné, ale aj vnútorne rozporuplné a nelogické.

Na základe týchto skutočností máme preto, že odôvodnenie súdov nižších inšancií nebolo dostatočné, vnútorne rozporuplné, nevysporiadalo sa s podstatnými argumentmi sťažovateľa, nespĺňalo kritéria, ktoré na neho kládla judikatúra Najvyššieho súdu SR ako i Ústavného súdu SR, a preto možno uzavrieť, že napadnuté rozhodnutie ako celok nebolo zákonné a spravodlivé, a preto je aj z ústavného hľadiska neudržateľné.

B. Právo vlastníť majetok - čl. 20 Ústavy, čl. 1 k Protokolu č. 1

Sťažovateľ namieta aj porušenia práva vlastníť majetok a právo na pokojné užívanie majetku, ktoré súvisí s právom na prístup k súdu, nakoľko sťažovateľ mal právo na pokojné užívanie svojho majetku, ktoré mu však bolo odopreté postupom všeobecného súdu. Porušenie vidíme vtom, že na základe napadnutého rozsudku bol pozbavený svojho práva na pohľadávku, ktorú evidoval proti navrhovateľovi, pričom tieto finančné prostriedky mohol využívať pre svoje vlastnú potrebu. Všeobecný súd tým zasiahol do jej práva na pokojné užívanie majetku, pričom porušenie tohto práva nesledovalo žiaden legitímny cieľ a bolo prejavom svojvôle a arbitrárnosti.»

Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa Ing. J. J. podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 Ústavy SR, čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd Uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 256/2010 zo dňa 27. 07. 2011 a konaním, ktoré mu predchádzalo, porušené bolo.

2. Zrušuje sa Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 6 Cdo 256/2010 zo dňa 27. 07. 2011 v celom rozsahu a vec sa vracia Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky na ďalšie konanie, aby v nej znovu konal a rozhodol.

3. Najvyšší súd Slovenskej republiky je povinný uhradiť sťažovateľovi Ing. J. J. do 15 dní od doručenia tohto nálezu trovy konania na účet jeho právneho zástupcu M. a spol., s. r. o.“

V súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vzniesol predseda najvyššieho súdu námietku predpojatosti proti všetkým sudcom IV. senátu ústavného súdu, ktorému bola vec sťažovateľa pridelená na rozhodnutie podľa platného rozvrhu práce. O tejto námietke rozhodol I. senát ústavného súdu uznesením č. k. I. ÚS 162/2012-18 z 18. apríla 2012 tak, že sudcov IV. senátu z rozhodovania o sťažnosti sťažovateľa nevylúčil. Do času rozhodnutia o námietke predpojatosti ústavný súd o sťažnosti nemohol rozhodovať.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (sťažnosti) podľa ustanovenia § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou,

porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, realnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

Sťažovateľ sťažnosťou napáda postup najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 256/2010 a jeho uznesenie z 27. júla 2011, ktorým tento ako dovolací súd odmietol dovolanie proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 12 Co 14/2009 z 29. júna 2010, ktorým tento ako odvolací súd potvrdil rozsudok Okresného súdu Bratislava I (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 9 C 153/2005 z 13. marca 2008, ktorým bola zamietnutá žaloba o určenie absolútnej neplatnosti poistenej zmluvy č. 6088539 zo 4. novembra 1999 uzatvorenej medzi sťažovateľom (navrhovateľom) a odporcom a o zaplatenie sumy 2 851,22 € s príslušenstvom.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, základného práva vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, základného práva na rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 3 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesením z 27. júla 2011

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Pri výklade základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy si ústavný súd osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na spravodlivé súdne konanie, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 280/08).

V súlade s čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Porušenie označených základných práv podľa ústavy a práva podľa dohovoru podľa tvrdenia sťažovateľa malo spočívať v tom, že

- najvyšší súd mu nedoručil vyjadrenie odporcu v rámci dovolacieho konania, keďže tento sa „vyjadril k dovolaniu s cieľom ovplyvniť rozhodnutie dovolacieho súdu“, a

- najvyšší súd nedostatočne odôvodnil sťažnosťou napadnuté uznesenie, keďže sa „nevysporiadal s tým, kedy vznikla poisťná zmluva“, čím „napadnuté rozhodnutie ako celok nebolo zákonné a spravodlivé, a preto je aj z ústavného hľadiska neudržateľné“.

V súvislosti s námietkou, že najvyšší súd nedoručil sťažovateľovi na vyjadrenie v rámci dovolacieho konania vyjadrenie odporcu k jeho dovolaniu, ústavný súd na okresnom súde zistil, že vyjadrenie odporcu k dovolaniu sťažovateľa z 22. novembra 2010 bolo doručené okresnému súdu 23. novembra 2010. Následne je na č. 1. 153 predmetného spisu uvedený príkaz zákonnej sudkyne súdnej kancelárie, podľa ktorého „... 2. Rovnopis vyjadrenia z č. 1. 146-150 doruč –M. a spol. s r. o., B.. Potom doruč spolu so spisom – NSSR – Doručenku dopošli“. Z citovaného vyplýva, že zákonná sudkyňa prikázala doručiť rovnopis vyjadrenia odporcu k dovolaniu právnomu zástupcovi sťažovateľa, pričom zo spisu (v ňom obsiahnutej doručenke, pozn.) zároveň vyplýva, že právny zástupca sťažovateľa si predmetné vyjadrenie odporcu aj prevzal 14. decembra 2010, ale vyjadrenie k nemu nepredložil.

Podľa § 240 ods. 1 prvej vety Občianskeho súdneho poriadku (ďalej aj „OSP“) účastník môže podať dovolanie do jedného mesiaca od právoplatnosti rozhodnutia odvolacieho súdu na súde, ktorý rozhodoval v prvom stupni.

Z § 241 ods. 3 OSP vyplýva, že „ustanovenia § 209 a § 213 ods. 2 platia primerane“ aj pre dovolacie konanie.

Podľa § 241 ods. 4 OSP súd prvého stupňa vyzve toho, kto podal dovolanie, aby nesprávne, neúplné alebo nezrozumiteľné dovolanie alebo dovolanie, ktoré neobsahuje náležitosti podľa odseku 1, v určenej lehote doplnil alebo opravil. Ak sa aj napriek výzve súdu v lehote desiatich dní dovolanie neopraví alebo nedoplní, predloží súd prvého stupňa dovolanie na rozhodnutie dovolaciemu súdu.

Podľa § 209a ods. 1 OSP ak nejde o prípad uvedený v § 209 ods. 1 druhej vete, doručí súd prvého stupňa bezodkladne odvolanie ostatným účastníkom, a ak odvolanie smeruje proti rozhodnutiu vo veci samej, vyzve účastníkov, aby sa k odvolaniu vyjadrili.

Podľa § 209a ods. 2 OSP len čo všetkým účastníkom uplynie lehota na podanie odvolania a vyjadrenia k odvolaniu, predloží súd vec bez zbytočného odkladu dovolaciemu súdu.

Podľa § 45 ods. 2 OSP údaje uvedené na potvrdení o doručení písomnosti sa považujú za pravdivé, ak nie je dokázaný opak.

Z citovaných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku vyplýva, že úkony súvisiace s podaním dovolania zabezpečuje súd prvého stupňa, pričom k jeho povinnostiam patrí aj doručenie dovolania ostatným účastníkom konania a tiež vyžiadanie vyjadrenia k nemu od ostatných účastníkov konania ešte pred predložením dovolania dovolaciemu súdu. Občiansky súdny poriadok síce výslovne neukladá súdu prvého stupňa, aby doručil vyjadrenie ostatných účastníkov konania k dovolaniu aj dovolateľovi, ale túto povinnosť možno z obsahu ostatných povinností súdu prvého stupňa minimálne nepriamo odvodiť,

keďže jeho všeobecnou povinnosťou je doručiť spis dovolaciemu súdu so všetkými podkladmi dôležitými pre jeho rozhodnutie v dovolacom konaní.

V posudzovanej veci okresný súd doručil vyjadrenie odporcu k dovolaniu sťažovateľa jeho právneho zástupcovi a až následne predložil spis najvyššiemu súdu ako dovolaciemu súdu, čím mu nepochybne vytvoril priestor na to, aby sa k vyjadreniu odporcu k dovolaniu vyjadril, ak to v záujme ochrany práv svojho klienta považoval za potrebné. Dovolateľ – zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom – túto možnosť nevyužil.

Za daných okolností najvyšší súd rozhodoval o dovolaní sťažovateľa podľa spisu, z ktorého zjavne vyplývalo, že vyjadrenie odporcu k dovolaniu bolo doručené právnomu zástupcovi sťažovateľa (dovolateľa), ktorý sa k nemu ale nevyjadril.

V nadväznosti na posudzovanú námietku sťažovateľa ústavný súd poukazuje na svoj právny názor vyslovený v doterajšej judikatúre, podľa ktorého nedoručenie vyjadrenia účastníka konania druhému účastníkovi konania v zásade vytvára stav nerovnosti účastníkov v konaní pred súdom, čo je v rozpore s princípom kontradiktórnosti konania a rovnosti zbraní ako súčasťou práva na spravodlivý proces (m. m. I. ÚS 2/05, I. ÚS 100/04, I. ÚS 335/06), pričom ale pripustil, že v niektorej veci môže byť absencia stanoviska účastníka konania, ktorý podal opravný prostriedok, k vyjadreniu druhého účastníka konania k tomuto opravnému prostriedku právne irelevantná. O taký prípad ide vtedy, keď súd rozhodujúci o opravnom prostriedku (v danom prípade o dovolaní) nezaložil svoje rozhodnutie na vyjadrení druhého účastníka k opravnému prostriedku (teda vtedy, keď jeho vyjadrenie k opravnému prostriedku nemalo zásadný vplyv na rozhodnutie o opravnom prostriedku), ale na svojich vlastných myšlienkových postupoch a záveroch.

Z obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia najvyššieho súdu vyplýva, že v sťažovateľovej veci najvyšší súd ako dovolací súd zjavne nezaložil svoje rozhodnutie o odmietnutí dovolania na vyjadrení odporcu k dovolaniu sťažovateľa. V danej situácii nemožno považovať postup najvyššieho súdu, ktorý pred rozhodnutím o dovolaní nevyzval sťažovateľa, aby sa vyjadril k vyjadreniu odporcu k jeho dovolaniu (pričom mal navyše

vedomosť o tom, že okresný súd toto vyjadrenie právneho zástupcovi sťažovateľa doručil, pozn.), za taký, ktorý by mohol mať za následok porušenie sťažovateľom označených základných práv podľa ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, keďže dovolací súd dovolanie odmietol ako neprípustné bez nariadenia pojednávania na základe svojich vlastných myšlienkových postupov a záverov, t. j. bez ohľadu na obsah vyjadrenia odporcu k dovolaniu. Ústavný súd na podporu uvedeného právneho záveru poukazuje aj na svoju doterajšiu judikatúru, podľa ktorej v prípade dovolacieho súdu ako tretej inštancie všeobecného súdnictva môžu byť podmienky na prístup k súdnej ochrane ustanovené prísnejšie ako pri súde prvého alebo druhého stupňa, čo je napokon dané samotnou povahou dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku (III. ÚS 72/01).

Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi namietaným postupom najvyššieho súdu a sťažovateľom označenými základnými právami podľa ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru neexistuje taká príčinná súvislosť, ktorá by signalizovala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie, a preto vo vzťahu tejto námietke sťažnosť sťažovateľa odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Vo vzťahu k námietke sťažovateľa, podľa ktorej najvyšší súd napadnuté uznesenie nedostatočne odôvodnil, keďže sa v ňom podľa jeho tvrdenia nevysporiadal s otázkou existencie poistného vzťahu založeného poistnou zmluvou, ústavný súd považoval v prvom rade za potrebné poukázať na skutočnosť, že najvyšší súd napadnutým uznesením dovolanie sťažovateľa odmietol pre neprípustnosť, teda nezaoberal sa vecnou správnosťou rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 14/2009-131 z 29. júna 2010, proti ktorému dovolanie smerovalo.

K námietke nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu č. k. 12 Co 14/2009-131 z 29. júna 2010, ktorá podľa sťažovateľa mala za následok odňatie možnosti konať pred súdom a zakladala tak podľa jeho tvrdenia prípustnosť dovolania podľa § 237 písm. f) OSP, najvyšší súd v odôvodnení napadnutého uznesenia uviedol:

„Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O. s. p.).

V preskúmvanej veci dovolateľ napadol dovolaním rozhodnutie odvolacieho súdu vydané vo forme rozsudku, ktorým potvrdil rozsudok súdu prvého stupňa.

Podmienky prípustnosti dovolania smerujúceho proti rozsudku odvolacieho súdu sú upravené v ustanoveniach § 237 a § 238 O. s. p.

Prípustnosť dovolania v predmetnej veci podľa § 238 O. s. p. neprichádza do úvahy. Nejde totiž o zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu vo veci samej, ani o rozsudok, v ktorom by sa odvolací súd odchýlil od právneho názoru odvolacieho súdu vysloveného v tejto veci, pretože dovolací súd v tejto veci ešte nerozhodoval. Rovnako nejde o rozsudok, vo výroku ktorého by odvolací súd vyslovil prípustnosť dovolania, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, ani o rozsudok, ktorým by bol potvrdený rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým by súd prvého stupňa vo výroku vyslovil neplatnosť zmluvnej podmienky podľa § 153 ods. 3 a 4.

Ak súdne konanie trpí niektorou z väd vymenovaných v ustanovení § 237 O. s. p., možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutia vo veciach, pri ktorých je inak dovolanie z hľadiska § 238 O. s. p. neprípustné. Vzhľadom na zákonnú povinnosť (§ 242 ods. 1 veta druhá O. s. p.) skúmať vždy, či napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu nebolo vydané v konaní postihnutom niektorou z procesných väd uvedených v § 237 písm. a/ až g/ O. s. p., dovolací súd sa ďalej zaoberal otázkou, či nie je daná prípustnosť dovolania v zmysle tohto zákonného ustanovenia, teda či v danej veci nejde o prípad nedostatku právomoci súdu, spôsobilosti byť účastníkom konania, riadneho zastúpenia procesné nespôsobilého účastníka, o prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, prípad absencie návrhu na začatie konania, hoci bol podľa zákona potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi pred súdom konať a rozhodovania vylúčeným sudcom, či konania súdom nesprávne obsadeným. Osobitne sa zaoberal námietkou dovolateľa, že konanie trpí vadou uvedenou v § 237 písm. f) O. s. p.

Žalobca v dovolaní tvrdil, že postupom prvostupňového i odvolacieho súdu mu bola odňatá možnosť konať pred súdom nedostatočným odôvodnením týchto rozhodnutí, keď sa v nich súdy vôbec nevysporiadali s argumentáciou dovolateľa ohľadne namietaného neoboznámia žalobcu s osobitnými poistnými podmienkami pred uzavretím poistnej

zmluvy a s námietskou prijatia plnenia žalovanou z absolútne neplatnej poisťnej zmluvy, čím sa mala žalovaná bezdôvodne obohatiť.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok priznáva, napr. právo na doplnenie alebo opravu nesprávneho, neúplného alebo nezrozumiteľného podania, právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu a pod.

Povahu odňatia možnosti konať pred súdom môže mať aj nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho i prvostupňového súdu týkajúce sa objasnenia dôležitých skutkových okolností a s tým súvisiacich právnych záverov.

V posudzovanej veci však rozsudky súdov nižších stupňov nie sú takouto vadou postihnuté. Podľa názoru dovolacieho súdu oba rozsudky zodpovedajú požiadavkám vyplývajúcim z ustanovenia § 157 ods. 2 O. s. p. na riadne a presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia.

Súd prvého stupňa v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad a z ktorých vyvodil svoje právne závery. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozsudku nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu.

Odvolací súd sa v dôvodoch svojho rozhodnutia v zmysle § 219 ods. 2 O. s. p. obmedzil na skonštatovanie správnosti skutkových a právnych záverov súdu prvého stupňa. Dospel v zhode so súdom prvého stupňa k záveru, že zmluva bola uzavretá platne v súlade s ustanovením § 792 ods. 1 OZ (súčasťou návrhu na uzavretie zmluvy boli Všeobecné poisťné podmienky pre životné poistenie, ktoré mal žalobca k dispozícii a boli pripojené aj Zmluvné dojednania o indexácii poisťného). V odôvodnení rozhodnutia zdôraznil, že k uzavretiu právneho úkonu došlo až doručením akceptu zo strany žalovanej, teda tzv. poisťky, kde sa garantovalo žalobcovi len zaplatenie základného poisťného plnenia vo výške 447 086,-- Sk bez čiastkových výplat poisťnej sumy. Nezistil teda neurčitnosť, prípadne

nezrozumiteľnosť právneho úkonu. V prípade nejasností žalobca mohol žiadať o vysvetlenie poisťného poradcu, s ktorým jednal pri návrhu na uzavretie poisťnej zmluvy, čo však neurobil. Oba sudy tiež poukázali na možnosť žalobcu od zmluvy v dvojmesačnej lehote odstúpiť, čo tiež žalobca neurobil.

Podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky každý má právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom. Právo na spravodlivý súdny proces neznamená ale právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jeho požiadavkami a právnymi názormi (I. ÚS 50/04). Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (I. ÚS 46/05). Súd sa z tohto dôvodu nemusí v odôvodnení svojho rozhodnutia zaoberať úplne všetkými dôvodmi a argumentmi procesných strán - postačujúcim je, ak z odôvodnenia rozhodnutia sú zrejmé všetky pre rozhodnutie podstatné skutočnosti objasňujúce skutkový a právny základ rozhodnutia (viď tiež II. ÚS 76/07).“

V nadväznosti na citované ústavný súd považoval za potrebné poukázať aj na podstatnú časť odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 12 Co 14/2009 z 29. júna 2010, v ktorom sa najmä uvádza:

„Krajský súd v Bratislave ako súd odvolací (§ 10 ods. 1 O. s. p.) preskúmal a prejednal vec v zmysle § 212 ods. 1 O. s. p. a dospel k záveru, že nie je dôvod ani na zmenu, ani na zrušenie rozhodnutia prvostupňového súdu. Prvostupňový súd náležite zistil skutkový stav veci (§ 120 O. s. p.), vec posúdil správne po právnej stránke a svoje rozhodnutie patričným spôsobom odôvodnil (§ 157 O. s. p.), na ktoré odôvodnenie poukazuje i odvolací súd (§ 219 ods. 2 O. s. p.).

K tomuto názoru dospel odvolací súd po tom, ako sa podrobne oboznámil s výsledkami dokazovania na prvostupňovom súde, ako aj s jeho skutkovými a právnymi závermi. Odvolací súd len zdôrazňuje, že návrh na uzavretie životného poistenia č. 520419,

ktorý podpísal navrhovateľa dňa 22. 10. 1999, nebol zmluvou, ale k uzavretiu zmluvy došlo až doručením akceptu zo strany odporcu, teda tzv. poisťky, kde sa nenachádzali čiastkové výplaty poisťnej sumy, a to prvá výplata po 10 rokoch v sume 323 139,- Sk, druhá výplata po 15 rokoch v sume 395 913,-Sk, posledná výplata po 20 rokoch v sume 537 652,-Sk, ktoré sú uvedené v návrhu na uzavretie životného poistenia č. 520419. Samotná zmluva tak bola uzavretá v zmysle akceptu, kde sa garantovalo len zaplatenie základného poisteného plnenia vo výške 447 086,-Sk. V návrhu na uzavretie poisťnej zmluvy bola navyše uvedená poznámka, z ktorej vyplýva, že hodnoty nie sú garantované vzhľadom na to, že skutočné hodnoty podielu na dodatkovom zisku a dodatkovej hodnoty závisia od vývoja ekonomiky. V prípade nejasností navrhovateľa mohol žiadať o vysvetlenie poisťného poradcu, ktorý s ním priamo jednal pri návrhu na uzavretie poisťnej zmluvy. V konečnom dôsledku však po akceptácii návrhu zo strany navrhovateľa (tzv. poisťka) nedošlo k dohode o výplate čiastkových súm poisťnej sumy. Navrhovateľ mal následne lehotu dvoch mesiacov na to, aby odstúpil od zmluvy, kedy si už mohol preskúmať všetky prílohy a osobitné zmluvné podmienky. V osobitných poisťných podmienkach v článku 5 je presne upravené právo na podiel na dodatkovom zisku. Taktiež boli pripojené aj zmluvné dojednania o indexácii poisťného. Celkové obdobie poistenia navrhovateľa bolo od 23. 10. 1999 (začiatok poistenia) do 23. 7. 2003 (posledný dátum splatnosti), keby bol navrhovateľ plne poistený a v prípade nastania poisťnej udalosti by bola poisťovňa povinná mu zaplatiť dohodnuté poisťné plnenie. V prípade, ak by mu odporca musel vrátiť celú hodnotu zaplateného poisťného, vzniklo by na strane navrhovateľa bezdôvodné obohatenie, nakoľko mal poisťné krytie po celú dobu platnosti zmluvy. Navrhovateľ v tomto konaní namietal, že poisťná zmluva zo dňa 4. 11. 1999 je v rozpore s dobrými mravmi, je neurčitá, nezrozumiteľná, čo je dôvodom na skúmanie absolútnej neplatnosti poisťnej zmluvy podľa § 39 OZ. Navrhovateľa nenamietol nerovnaké postavenie zmluvných strán pri uzatváraní poisťnej zmluvy, čo je základom tzv. nečestných podmienok v spotrebiteľských zmluvách, a tieto nezistil pri posudzovaní poisťnej zmluvy ani odvolací súd. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok podľa § 219 ods. 1 O. s. p. ako vecne správny potvrdil. “

V nadväznosti na citované považoval ústavný súd za potrebné poukázať aj na svoju stabilizovanú judikatúru, podľa ktorej (vzhľadom na svoje ústavné postavenie) vo veciach

patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštitúciou (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecným súdom bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neutržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.). O svojvôli pri výklade alebo aplikácii právnych noriem všeobecným súdom by bolo možné uvažovať vtedy, ak by sa jeho názor natoľko odchyľil od znenia príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam (napr. I. ÚS 115/02, I. ÚS 176/03).

Vychádzajúc z citovanej časti namietaného uznesenia najvyššieho súdu ústavný súd zastáva názor, že najvyšší súd sa v ňom ústavne konformným spôsobom zaoberal dovolacou námietkou, ktorú sťažovateľ uplatnil vo svojom dovolaní, týkajúcou sa nedostatočného odôvodnenia rozsudku krajského súdu sp. zn. 12 Co 14/2009, ktoré podľa sťažovateľa spôsobilo odňatie možnosti konať pred súdom, pričom právne závery, ktoré k nim zaujal, sú primeraným spôsobom odôvodnené a zodpovedajú obsahu a zmyslu právnych noriem, ktoré najvyšší súd pri rozhodovaní o dovolaní aplikoval. Namietané uznesenie najvyššieho súdu je preto podľa názoru ústavného súdu z ústavného hľadiska akceptovateľné a udržateľné a nesignalizuje takú príčinnú súvislosť medzi ním a sťažovateľom označenými právami, ktorá by zakladala reálnu možnosť vysloviť ich porušenie po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť aj vo vzťahu k tejto námietke odmietol z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavom súde.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva na pokojné užívanie majetku podľa čl. 1 dodatkového protokolu postupom najvyššieho súdu v napadnutom konaní a jeho uznesení z 27. júla 2011

Sťažovateľ ďalej namietal, že postupom najvyššieho súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Cdo 256/2010 a jeho uznesením z 27. júla 2011 došlo k porušeniu jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 dodatkového protokolu. Ústavný súd podľa svojej stabilizovanej judikatúry (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy (ako aj právo podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu), ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. O prípadnom porušení označeného základného práva, resp. iného práva hmotnoprávneho charakteru (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu) preto možno uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocených princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. v spojení s ich porušením.

Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnuté uznesenie najvyššieho súdu ani postup, ktorý predchádzal jeho vydaniu, vo vzťahu k dôvodom uvedeným v sťažnosti neobsahujú také skutočnosti, ktoré by signalizovali, že v danom prípade došlo k porušeniu ústavnoprocených princípov vyplývajúcich z čl. 46 až čl. 48 ústavy, tak potom nemožno uvažovať ani o tom, že by napadnutým uznesením najvyššieho súdu a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 1 ods. 1 dodatkového protokolu.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde sťažnosť sťažovateľa aj v tejto časti odmietol pre zjavnú neopodstatnenosť.

Pretože sťažnosť bola odmietnutá v celom rozsahu, ústavný súd o ďalších nárokoch na ochranu ústavnosti uplatnených v sťažnosti nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 7. júna 2012